

RADOVAN DÁVID

vzdělávací společnost

si dovoluje Vás pozvat na seminář

„Právní opatření na ochranu dětí“

**Akreditace Ministerstva práce a sociálních věcí
Instituce akreditovaná u Ministerstva vnitra ČR**

**Termín a místo konání: 10. června 2026 od 9:00
online**

Lektor: JUDr. Ing. Radovan Dávid, Ph.D.

sedmnáctiletá praxe asistenta soudce Ústavního soudu, osmnáctiletá praxe lektora právnických fakult v Brně a Bratislavě, patnáctiletá praxe v oblasti vzdělávání úředníků, člen Světové organizace pro rodinné právo, čestný člen Profesní komory sociálně-právní ochrany dětí, člen redakční rady Juridical Analytical Journal, autor desítek článků, monografií (mimo jiné učebnice rodinného práva a civilního práva procesního) a komentářů (mimo jiné k občanskému zákoníku, občanskému soudnímu řádu, zákonu o zvláštních řízeních soudních a exekučnímu řádu)

Právní opatření na ochranu dětí představují klíčový nástroj, jímž stát prostřednictvím orgánů sociálně-právní ochrany (OSPOD) zajišťuje naplnění základního práva dítěte na život, vývoj, důstojnost a bezpečí. Tato opatření vyvažují svobodu rodinného života s povinností veřejné moci chránit dítě v okamžiku, kdy jeho rodiče nebo jiné osoby odpovědné za péči selhávají nebo nejsou schopny své povinnosti plnit. Seminář poskytuje komplexní výklad právní úpravy obsažené v § 14 až 17 zákona o sociálně-právní ochraně dětí (ZSPOD), která tvoří základ systému preventivních i reaktivních nástrojů ochrany dítěte. Účastníci se naučí rozlišovat jednotlivé druhy opatření, porozumí jejich účelu, podmínkám a procesnímu režimu, a získají jistotu při rozhodování, kdy a jakým způsobem tato opatření použít. Výklad je zasazen do širšího právního rámce zahrnujícího Úmluvu o právech dítěte, občanský zákoník, správní řád i zákon o zvláštních řízeních soudních. Důraz je kladen na vztah mezi hmotněprávními a procesními aspekty a na schopnost pracovníků OSPOD aplikovat princip bezodkladnosti, přiměřenosti a subsidiarity zásahů.

Součástí programu je rovněž přehled plánovaných změn právní úpravy (zejména novelizace § 14 ZSPOD), která rozšiřuje návrhová oprávnění OSPOD vůči civilnímu soudu v případech omezení nebo zákazu styku, nepřípustnosti držení dítěte v zařízení či propuštění dítěte ze zdravotního ústavu. Seminář spojuje právní teorii s praktickou aplikací a nabízí modelové příklady návrhů, vyhodnocování situace dítěte a volby adekvátního postupu. Cílem je posílit dovednosti pracovníků OSPOD při právní argumentaci a komunikaci se soudy i rodiči, a zvýšit tak právní jistotu i účinnost ochrany dítěte v praxi.

Na konci vzdělávacího programu bude účastník schopen:

- porozumět účelu a systému právních opatření na ochranu dítěte
- aplikovat princip nejlepšího zájmu dítěte při jejich volbě a provedení
- rozlišit mezi jednotlivými opatřeními podle § 14 až 17 ZSPOD
- vyhodnotit podmínky pro zásah OSPOD a zahájení soudního řízení
- formulovat návrh na soudní opatření podle hmotněprávních a procesních pravidel
- správně posoudit bezodkladnost a adekvátnost zásahu
- používat tzv. rychlá předběžná opatření v praxi
- vymezit vztah mezi ZSPOD, správním řádem a ZŘS
- rozpoznat, kdy jde o přímou péči, kdy o neodkladnou pomoc a kdy o výchovné opatření
- doložit důvody návrhu a připravit jej po formální i věcné stránce
- orientovat se v judikatuře k ochranným opatřením ve prospěch dětí
- vyhodnotit dopady přijatého opatření a zajistit jeho přezkum a revizi

Obsah kurzu:

1. Právní rámec ochrany dětí

- Ústavní a mezinárodní východiska ochrany dítěte
- Princip nejlepšího zájmu dítěte (čl. 3 a 6 Úmluvy o právech dítěte)
- Zásada proporcionality a subsidiarity zásahu
- Přehled klíčových právních předpisů: ZSPOD, OZ, ZŘS, OSŘ, SprŘ
- Role OSPOD jako nositele veřejné odpovědnosti za ochranu dítěte
- Vymezení ohroženého dítěte podle § 6 ZSPOD
- Interdisciplinární povaha ochrany dítěte
- Smysl a účel právních opatření

2. Opatření podle § 14 ZSPOD – návrhy soudu na ochranu dítěte

- Rozšířená návrhová oprávnění OSPOD (novelizace)
- Návrh na omezení nebo zákaz styku s dítětem
- Návrh na vyslovení nepřipustnosti držení dítěte v zařízení sociálních služeb
- Návrh na propuštění dítěte ze zdravotního ústavu
- Podmínky, forma a náležitosti návrhu
- Posouzení adekvátnosti a bezodkladnosti postupu
- Dokladování důvodů zásahu a volba právního prostředku
- Judikatura k zásahům do rodičovských práv

3. Povinnosti OSPOD před podáním návrhu soudu

- Zjištění skutkového stavu bez důvodných pochybností
- Vyhodnocení rizik a možností mírnějších opatření
- Dokumentace postupu a vyhodnocení účinnosti předchozích zásahů
- Zásada minimalizace zásahů do rodiny
- Povinnost přezkoumat alternativy soudního řízení
- Komunikace s rodiči a dítětem
- Zajištění informovaného souhlasu, pokud je možný
- Spolupráce s dalšími institucemi

4. Opatření podle § 15 ZSPOD – dítě bez přiměřené péče

- Typové situace: nemoc, hospitalizace, nepřítomnost rodiče
- Vymezení pojmu „neodkladná péče“
- Právní forma opatření a jeho účel
- Povinnost OSPOD zajistit péči dítěti bezprostředně

- Preference příbuzných a blízkých osob
- Následné přezkoumání obecním úřadem obce s rozšířenou působností
- Hodnocení kvality zajištěné péče
- Exkurz do judikatury

5. Opatření podle § 16 ZSPOD – nedostatek řádné péče

- Situace, kdy život, zdraví nebo vývoj dítěte jsou ohroženy
- „Rychlá“ předběžná opatření a jejich právní režim
- Vztah k § 452 a § 400 ZŘS
- Návrh na umístění dítěte do pěstounské péče na přechodnou dobu
- Kritéria volby vhodného prostředí
- Povinnost OSPOD doložit nezbytnost zásahu
- Trvání a revize účinků opatření
- Koncepce dočasné ochrany před domácím násilím

6. Opatření podle § 16a a § 16b ZSPOD – dítě v péči třetí osoby

- Přechodná péče mimo rozhodnutí soudu
- Povinnost OSPOD situaci posoudit a vyhodnotit rizika
- Zákonná oznamovací povinnost třetí osoby
- Situace dítěte u budoucího osvojitele
- Nutnost individuálního přístupu a zohlednění okolností
- Pomoc osobám pečujícím o dítě bez rozhodnutí soudu
- Právní povaha opatření
- Zajištění následného dohledu

7. Opatření podle § 17 ZSPOD – výkon opatrovnictví a poručenství

- Vymezení institutu opatrovnictví a poručenství
- Rozdíly mezi oběma instituty
- Případy, kdy OSPOD vykonává funkci opatrovníka nebo poručníka
- Zákonné předpoklady jmenování soudem
- Rozsah pravomocí a odpovědnosti
- Veřejné opatrovnictví a poručenství
- Povinnost OSPOD přijmout funkci, pokud je jmenován
- Exkurz do judikatury

8. Procesní a formální aspekty návrhů

- Struktura návrhu na soudní opatření
- Pravidla pro konstrukci petitu
- Důkazní prostředky a jejich dokumentace
- Procesní legitimace a zastoupení dítěte
- Vztah mezi hmotněprávní a procesní stránkou věci
- Aplikace správního řádu při přípravě podkladů
- Přezkoumatelnost a transparentnost postupu
- Typické chyby v praxi

9. Rychlá předběžná opatření v praxi

- Povaha a účel tzv. rychlých zásahů
- Kritéria neodkladnosti a bezprostředního ohrožení
- Vztah k civilnímu soudnímu řízení
- Možnost návrhu OSPOD bez souhlasu rodičů
- Právní jistota a přezkum zásahu
- Formulace návrhu a odůvodnění
- Kontrola účinků opatření
- Modelové příklady

10. Koordinace ochrany dítěte a spolupráce institucí

- Součinnost OSPOD se soudy, policií, školami a zdravotníky
- Zásady sdílení informací a ochrany osobních údajů
- Vztah k neziskovým organizacím a kurátorům
- Meze zákonné mlčenlivosti
- Etické aspekty spolupráce
- Dokumentace společného postupu
- Prevence duplicitních zásahů
- Modelová struktura komunikace mezi institucemi

11. Nejčastější chyby v praxi a jejich důsledky

- Nesprávná volba právního prostředku
- Neodůvodněné prodlení s podáním návrhu
- Neúplná dokumentace skutkového stavu
- Nedostatečné vyhodnocení účinnosti opatření
- Chybná komunikace s rodičem či dítětem
- Záměna institutu opatrovnictví a poručenství
- Absence následného přezkumu opatření
- Příklady z kontrolní a soudní praxe

12. Diskuse a závěr školení